

suadeo, ut industriam excogitet, cujus ope præfatas choreas effugiat; non tamen obligationem ei impono. Quod si, aliqua necessitate compulsus, iis interesse debeat, illud *S. F. Salesii* enixe ipsi commendo, nempe ut salutando *de morte et judicio divino recogitet*.

237. — *R. ad 2^m Quæst.* Quod ad EULALIAM, res ardua est. Difficile enim videtur ut ab omnibus istis choreis absit, stante morali necessitate, qua urgetur et premitur. Ipsi igitur indulgendum esse videtur, nisi sal tandi modus valde indecorus ei appareat. *V. Comp. n. 243 et seq.*

CASUS XXIV.

DE SPECTACULIS.

In collatione theologica de casibus conscientie inter plures Sacerdotes habita, acriter fuit hinc et inde disputatum de spectaculis, utrum scilicet grave peccatum sit iis assistere. In varias opiniones, ut fieri solet, abierunt varii opinantes. Alii enim in severitatem propendentes contendebant, omnibus fidelibus esse severe prohibenda spectacula, tum ratione periculi, tum ratione scandali. Alii negabant, nisi constaret res in comædia exhibendas bonis moribus adversari; quia spectacula sunt in se quid mere indifferens. Alii opinabantur periculum, si quod sit, esse relativum, et proinde Confessario attendendum esse utrum pœnitenti res periculosa sit, necne. Protracta autem ultra temporis consueti limites fervida disputatione, discesserunt disputantes, et singuli in locum suum abierunt, quin controversiam diremerint.

HINC :

QUÆR. 1° *An spectacula licita sint, seclusis excludendis?*

2° *An ratione scandali omnibus prohibenda sint?*

3° *An comædi seu histriones absolvi possint?*

SOLUTIO :

238. — *R. ad 1^m Quæst.* Spectacula *per se* non sunt mala, nec proinde illicita: etenim nulli legi sive naturali sive positivæ adversantur. Si igitur periculosa sint, illud fit quia res inhonestæ in eis repræsentantur, vel quia adsunt circumstantiæ quæ vitiis fomentum præbent. *Ita communiter S. Lig. de 6° Præc. n. 427. — S. Thomas, 2. 2. quæst. 168, art. 3. — V. Comp. n. 246 et seq.*

239. — *R. ad 2^m Quæst. Neg. per se*, quia scandalum abesse potest, v. g. si constet quod in tali teatro generatim res indifferentes exhibeantur, ibique decentia vestitus et cantus servetur. Vix potest dari solutio generalis et explorata, si a variis circumstantiis præscindatur. Ratio tamen scandali plerumque valde perpendenda est, præsertim in parvis civitatibus, in quibus omnes a singulis cognoscuntur. Ordinarie facilius tolerari potest assistentia choreis, quam spectaculis; minus enim est scandalum, minusque periculum in prioribus quam in posterioribus, quia in his sensus magis commoventur et phantasia magis excitatur, quam in illis.

240. — *R. ad 3^m Quæst. Affirm. cum S. Th. 2. 2. q. 168, art. 3, ad 3*, si non utantur illicitis verbis aut factis. Secus vero, si parati sint ad res quascumque, etiam turpes, aut alias quavis ratione illicitas repræsentandas.

CASUS XXV.

DE COOPERATIONE.

QUIRINUS, cujusdam divitis ac potentis viri famulus, sæpe dominum ad amasiam, et hanc ad eum, curru adducit; litteras quandoque ex jussu domini ad eandem defert, suspicans eas amatorias esse, et quandoque id pro certo habens. Jussus a Confessario ut a famulatu hujus domini discederet, obtemperare non vult, quia, ait, difficillime alium dominum invenire posset, ideoque ad egestatem facile redigeretur. Interea vero, quadam nocte a domino jubetur ut scalam domui alicujus vicini apponat et ipsum adjuvet, ut per fenestram ascendere possit. Novit QUIRINUS herum suum velle puellam seducere, ideoque obtemperare noluit; ast herum cernens ira incandescentem, et districto gladio, mortem certam minitantem, rem præceptam peragere festinat.

HINC :

QUÆR. 1° *An, vel quomodo tibi liceat peccato proximi cooperari?*

2° *Quid de singulis casibus, et quid de sententia Confessarii sentiendum?*

3° *Quid famulo præscribendum?*

SOLUTIO :

241. — *R. ad 1^m Quæst.* 1° Nunquam licet peccato alterius *formaliter* cooperari, scilicet aut ad malam voluntatem concurrente, aut ponendo actum intrinsece malum, etiam ob finem bonum, vel malum ipsum quovismodo intendere. Talis enim cooperatio evidenter est participatio ad alterius peccatum, seu vera causa moralis peccati.

2° Licet vero tibi quandoque *materialiter* cooperari actioni peccaminosæ proximi, dummodo actio tua sit bona vel indifferens, adsitque tibi causa agendi justa et proportionata ad peccati alterius gravitatem, et concursus præstiti proximitatem: tunc enim actionem indifferentem præstas, seclusa omni prava intentione. Nec obstat quod alter tua actione abuti velit, nam eum impedire non teneris, nisi ex caritate: caritas autem cum gravi incommodo non obligat. Quare cooperatio tua est quidem ad actionem materiale proximi, non vero ad peccatum. *V. Comp. n. 248.*

242. — *R. ad 2^m Quæst.* 1° Non licet QUIRINO, sola ratione famulatus, dominum ad concubinam vehere, neque hanc ad dominum, si certo sciat rem malam ab utroque peragendam esse; sed requireretur insuper causa alia gravis, quæ fere tamen vix deesse potest, cum contumacia famuli adversus dominum difficilis sit et periculosa, nec possit famulus de his rationibus cum domino instituere, aut exigere.

2° Quod ad litteras, si constet famulo eas esse amatorias, non potest eas

deferre, nisi gravissima causa excusetur. Imo, juxta *S. Lig. n. 68*, contra *Vogler*, nunquam a peccato gravi eximi potest. *V. Comp. n. 251*.

3° Confessarii sententia, qua jubetur QUIRINUS famulatum suum derelinquere ob præfatas rationes, rigidior omnino est, si reapse famulus minime, aut nonnisi cum magno incommodo, alium locum invenire queat.

4° Illicitum est prorsus QUIRINO applicare scalam domui, et dominum ascendentem adjuvare, neque ratione famulatus, neque ratione incommodi etiam valde gravis, si casus mortis subeundæ excipiatur, quia cooperatio hæc est omnino proxima. Imo, juxta multos, hujusmodi cooperatio ne ad mortem quidem vitandam permittenda foret. Opposita tamen sententia quam tuetur *S. Lig.*, non solum probabilis, sed etiam probabilior est.

243. — *R. ad 3^m Quæ.* Præscribendum famulo est ut alium locum quærat, et quamprimum discedat, quando absque nimio incommodo poterit, ne ad similiter cooperandum iterum adigatur; et interea caveat, ne pessimo domini exemplo seductionis periculum subeat. *V. Comp. n. 250 et seq.*

CASUS

DE PRIMO PRÆCEPTO DECALOGI

SEU

De cultu Dei et Sanctorum. De vitiis Religioni oppositis, seu de superstitione et variis ejus speciebus, nempe de vana observantia, — de divinatione, — de magia, — de maleficio, — de tabulis rotantibus (tables tournantes), — de magnetismo, — de spirituum consultatione (du spiritisme), — de tentatione Dei, — de sacrilegio, de simonia.

CASUS I.

DE ORATIONE.

RUFINA, prioris fervoris oblita, frequenter inter orandum voluntarias admittit distractiones. Interdum preces matutinas et vespertinas omittit, nec alias, decurrente die, orationi indulget. Imo ad hunc ignaviæ gradum devenit, ut per hebdomadam, vel etiam mensem et amplius, orationes quaslibet omnino intermiserit. Tandem, audita concione de orationis necessitate, dolens et ingemiscens ad Parochum confitendi gratia accedit. A Confessario graviter carpitur velut peccati mortalis rea, propter omissam orationem per hunc temporis tractum. « Scias oportet insuper, ait Parochus, te toties, saltem venialiter peccasse, quoties preces diurnas omisisti, vel minimam distractionem passa es. » Obstupefacta RUFINA, cum lacrymis emendationem promittit.

HINC :

QUÆR. 1° Quænam sit orandi necessitas?

2° An preces matutinæ et vespertinæ sint de præcepto?

3° Quandonam sit peccatum sive leve, sive grave orationis neglectus?

4° An quælibet distractio voluntaria sit peccatum, etiamsi preces non sint præceptæ?

SOLUTIO :

244. — *R. ad 1^m Quæ.* Oratio necessaria est, tum necessitate præcepti, tum probabilius etiam necessitate mediæ ad salutem. *V. Comp. n. 259.*

R. ad 2^m Quæ. Nego per se, si raro omittantur, vel si alio tempore et aliis formulis preces fundantur. Obligatio enim orandi tali hora et tali